

İSLAM TARİHİ II

S1- Abbasi ihtilalinin gizli hazırlık dönemini başlatan hadise nedir?

27.09.17 / 1.

C1- İmam Ali b. Abdullah b. Abbas'ın Humeyme'ye yerleşmesiyle başlamıştır.

S2- İmam İbrahim'in Ebu Müslim el-Horasanî'yi 128/745'te Horasan'a tayin etmesiyle Abbasi ihtilalinin hangi aşaması başlamıştır?

C2- Fiili ihtilal dönemi.

S3- Muhammed el-Hanefiyye'nin torunu Ebu Hasim kendisinden sonra imanete kimi vasiyet etti?

C3- Muhammed bin Ali.

S4- Hz. Ali'nin halifelizi döneminde Basra valiliği de yapan Yezid b. Muaviye'ye biat eden Hz. Abbas'ın oğlu kimdir?

C4- Abdullah b. Abbas

S5- Talas Savaşını İslamiyetin Türkler arasında yayılması açısından değerlendiriniz?

C5- İslamiyetin Türkler arasında yayılmasıyla ilgili çok farklı fikirler ileri sürülebilir. Ancak Talas Savaşı'nın Türklerin millet olarak İslamiyet'e girişinde olumlu anlamda katkı sağladığı muhakkaktır. Çünkü bu savaş, Arapların Türkleri yakinen tanımasına imkân sağlamıştır. Bu sayede Türkler, Abbasi devletinin askeri ve idari kadrolarında yer almaya başlamıştır. Böylece İslam toplumunun bünyesine dâhil olmaya başlayan Türkler arasında İslamiyet de hızla yayılmıştır.

S6- Ebu Cafer Mansur döneminde dış politikaya ağırlık verilememesinin en önemli sebebi nedir?

C6- Hürremiler ve Bâtınilerdir.

S7- Bu dönemde kurulan belli başlı şehirler hangileridir? (Mansur D.)

C7- Refika, Bağdat, Hâşimiye

S8- "Ebu'd-devanik" lakabı Mansur'a neden verildi?

C8- İşçi ve sanatkarların ücretlerinin hesaplanmasında çok hassas davrandığı için "Metelik Babası" manasındaki bu lakabıyla tanınmıştır.

* 751 / Temmuz ayı : Talas Savaşı

S9- Abbasi ihtilal faaliyetlerinin fiili ihtilale dönüşmesi ne ile olmuştur?

C9- Ebu Müslim'in Horasan'a gitmesi ile.

S10- Emevi hanedanında kurtulan kişi kimdir?

C10- Abdurrahman b. Muaviye. Kattimden kurtulup, Endülüs'e kaçar.

S11- Ebu Cafer Mansur döneminde dış politikaya ağırlık verilememesinin en önemli sebebi nedir?

C11- İç isyanlardır. İç meselelere yoğunlaşıldığından dolayı.

S12- Bu dönemde kurulan belli başlı şehirler hangileridir? (Mansûr D.)

C12- Refika, Bağdat, Hâşimiye.

S13- Mansûr Dönemi en önemli dış politika icraatı nedir? Tek başarı?

C13- Taberistan'ın fethidir.

S14- Abbasiler devletinden kopan ilk siyasi teşekkül hangisidir?

03.10.17/3.

10.10.17/4.

İdrisiler. (Fas'ta.)

S15- Abbasi Devleti'nde ikinci olarak ayrılan "toprak parçası" hangisidir?

Tunus

S16- İdrisilerden sonra Abbasiler bünyesinde kurulan siyasi teşekkül hangisidir?

Ağlebiler. (*Tunus'ta kuruldu. *Horun Resid döneminde. *)

S17- Tunus'ta Ağlebilerin kurulmasına neden olan olay hangisidir?

Horun Resid, İdrisilerin Sam'a ve Mısır'a seferlerini engellemek için İbrahim b. Ağleb'in Tunus'a vali olarak gönderilmesinden sonra burada Ağlebiler kurulmuştur.

17.10.17/5.

S18- Berberler ne zaman ve ne sebeple tasfiye oldu?

Nufûz(pu) açısından hanedanı gölgede bırakacak seviyede bir kudrete, güce ulaşmaları nedeniyle.

S19- Avasım valiliği ne zaman kuruldu?

787'de Horun Resid döneminde.

S20- Memun halife olmadan önce nerede ikamet ediyordu?

Horosan'da.

S21- Abbasiler'de aynı anda iki halife hangi zamanda görev aldı?

Memun Dönemi'nde.

S22- Abbasiler'de honedan dışı veliaht gösterilmesi hangi dönemde gerçekleşti?

Memun Dönemi'nde. Veliaht gösterilen kişi 3. imam Ali er-Rıza'dır.

S23- İmam Ali er-Rıza'nın veliaht gösterildiği?

Memun, Fazl b. Sehl'in de etkisiyle Ali oğullarına karşı aşırı bir zaafı vardı. Özellikle İmam Ali er-Rıza'yı çok seviyor. Ali oğullarından (ehl-i beyt) gelmiş olması ve ehl-i beyt'e karşı duyduğu sevgiden dolayı kendi yerine veliaht olarak göstermiştir.

S24- Mu'tasım Dönemi'nin en önemli başarısı nedir?

Babek isyanının bastırılmasıdır.

S25- 8. Abbasi hükümdarı kimdir?

Mu'tasım.

S26- 833-842 tarihlerinde tahtta olan Abbasi hükümdarı kimdir?

Mu'tasım.

S27- Amuriye şehri hangi hükümdar zamanında fethedildi?

Mu'tasım.

S28- Basra ile Vasıt arasında yaşayan ve Memun Dönemi'nde isyan eden isyancı grup hangisidir?

İtullar.

S29- Sâmerriâ şehri hangi halife tarafından inşa edildi?

Mu'tasım.

S30- Mu'tasım, Memun'un neesi olur?

Kardesi olur.

S31- Halku'l - Kur'an meselesi ne zaman başladı ve ne zaman sona erdi?

H. Memun ile başladı

H. Mütevekkil ile sona erdi.

S32- Abbasilerde Halife isimlerinin sonuna neden "Billah, Alellah..." lakapları konuldu?

Halka karşı yaptıkları yanlış politikaları desteklemek mahiyetiyle.

Siyaseten kendilerini güçlü hale getirmek için.

Halbuki Hulefa-i Rasidin Emirül-Müminin denmesini istemistir. Rasulullah tabirini bile kullanmamışlardır.

Emevilerde de bu kadar asırı kullanım şekli yok ama Abbasilerde halifetullah düşüncesinin zuhür ettiği bir dönem olduğunu görüyoruz.

Bu dönemdeki hükümdarlar yaptıkları yanlışlıkları, halk nazarındaki prestij kayıplarını bu tür lakaplarla gidermeye çalışmışlardır.

S33- Mütevekkil, göreve geldiğinde vezir İbnü'l - Zeyyat'ı neden azletmiştir?

1. Kendi veliahtının desteklenmemesidir.

2. Kendisini göreve getirenlere karşı bir sorumluluğudur.

S34- Alioğullarına ılımlı davranan Abbasi Halifeleri kimdir?

Vâsik
Me'mun
Mendi

siyasi taleple ortaya çıkıyor.

S35- Mütevekkil'in Alioğullarına karşı yaptıkları, politikasının nasıl olduğunu gösterir?

Siddet politikası takip etmiştir.

S36- İslam tarihinde muhafız birlikleri tarafından katledilen ilk halife kimdir?

Halife Mütevekkil.

S37- Türk Komutanlar tarafından iktidara getirilmiş, halifenin Türk Komutanlara karşı başlattığı mücadele neticesinde yine aynı komutanlar tarafından öldürülerek ortadan kaldırılan halife kimdir?

Halife Mütevekkil.

ABBASİLER DEVLETİ 750 - 1258

Emevi Devleti'nin yıkılmasından sonra hakim olmuş.

1258 yılında Moğollar tarafından ortadan kaldırılmıştır.

H2. Abbas'a dayanır. Hz. Abbas, Peygamberimizin amcasıdır ve Mekke'nin fethinden sonra müslüman olmuştur. Son hicret eden olarak da geçiyor. Pek fazla siyasetle uğraşmamıştır.

* **Abbasîlerin siyasete karışması**; Ali b. Abdullah b. Abbas'ın Humeyme'ye yerleşmesinden sonra olmuştur. O'nun Humeyme'ye yerleşmesi, Abbasî ihtilalinin gizli hazırlık dönemidir. (718)

* **Alenî ihtilaf dönemi ne zaman başlamıştır?**

İmam İbrahim b. Muhammed'in Ebu Müslim el-Horasanî'yi 128/745'te Horasan'a tayin etmesiyle başlamıştır.

* Abbasîlerin iktidara gelmesiyle **mevalî uygulaması** kalkmış, bütün müslümanlar aynı oranda vergi ödemeye başlamışlardır.

Horasan'da çok çabuk Emevîlerin ortadan kalkması, hakimiyet alanını yitirmesinin nedeni de bu mevalî uygulamasıdır. Burdaki gayri Arapların çoğunlukta olması sebebiyle Abbasî ihtilal fikri daha çabuk yayıldı.

Bu dönemde mevalî, Araplardan daha avantaflı konuma gelmiştir. Çünkü mevalî uygulaması kalktığı için taze bir güç olarak Abbasî Devleti'nin bünyesine kısa sürede adapte olmuşlardır. Önce Farslar sonra Türkler Abbasî Devleti'nde oldukça etkili rol oynamışlardır. Hem askeriyede hem de devlet kadrolarında.

1. EBU'L ABBAS ES-SEFFAH DÖNEMİ 750 - 754

İhtilaf ortamının devam ettiği bir dönemdir.

Kufe'de başa gelmiştir.

İlk konuşmasında "Ben hem bol bol veren hem de helak edip intikam alan bir insanım" demiş ve ona **"es-Seffah"** (Kan dökücü) lakabının verilmesine yol açmıştır.
↳ Sii kaynaklarda yer alır.

Bu dönemin en önemli hadisesi Talas Savaşı (751) dir.

Talas Savaşı → Çin ordusuyla yapıldı.

Çinliler mağlup oldu.

Sonucunda; Çin'in Batı Türkistan üzerindeki siyasi emelleri sona erdi.

• Türk-Arap mücadelesi yerini dostluk ve ıslahatlığına bıraktı.

2. EBU CAFER MANSUR DÖNEMİ 754 - 775

Yaptığı iş; Devleti teskilatlandırmaktır.

Devletin temellerini sağlamlaştırmak için etkili kişileri katletmiştir.

Bu kişiler: • Ebu Müslim el-Horasanî
• Amcası Abdullah b. Ali

Yaptığı en önemli işlerden biri ⇒ • Bağdat'ı kurdu.
• Haşimiye "
• Refika "

İşçi ücretlerini hesaplama gösterdiği hassaslık sebebiyle Ebu'd-devanik, Mansur ed-devaniki, metelik babası olarak anıldı.

3. MUHAMMED EL-MEHDI DÖNEMİ 775 - 785

Devletin normalleşme dönemidir.

Devlet ile toplum arasındaki gerginliği yatıstırmıştır. Alioğullarına intiyazlarını iade etti.

Camilerin yeniden inşası,
Hac yollarında su yolu yaptırması,
Kervansaraylar yaptırması,
Divanü'z-Zımm'ı kuruyor...
Divanü'z-Zenadika'yı kuruyor.
(Zindıklar divanı)

4. MUSA EL-HADI DÖNEMİ 785 - 786

Fah savaşı ⇒ Mekke ile Medine arasında bir yerde.

Hüseyin b. Ali öldürüldü.

Şiiler bunu Kerbela'dan sonra en acı matem olarak görür.

* Hüseyin'in dayısı İdris b. Abdullah mağriple kaçtı. (İleride burada İdrisiler hanedanını kurdu.)

5. HARUN RESİD DÖNEMİ 786 - 809

Onun dönemi En'lerin dönemidir: En geniş sınır
En zengin dönem
Bağdat'ın en meşhur olduğu zaman
İlmi açıdan zirve dönemi
Ekonomi, iktisadi anlamda zirve

Bu kadar zirvelere rağmen Onun dönemi; devlette ilk kâpıların yaşandığı dönem olmuştur.

İdrisiler → Fas'ta

Alexiler → Tunus'ta

Abbasi devletinden bağımsız devlet olmuşlardır.

Suğur denilen askeri birlikleri tanzim eden şahıstır.
(valilik)

6. EMİN DÖNEMİ 809 - 813

Emin - Memun Kavgasının asıl sebebi, devlet kademelerinde Arap-Fars'ın nüfuz çatışmasıdır. Bu çatışma devleti bitirme noktasına gelmiş, para kalmamıştı.

Emin ⇒ Arap geleneğini temsil ediyor.

Me'mun ⇒ Fars'ları temsil ediyor.

Fazl b. Sehl (eski bir Zerdüş)

Veziri: Fazl b. Rebi

7. ME'MUN DÖNEMİ 813 - 833

Kardeşi Emin'i altettikten sonra 813'de Kendisi Bağdat'ta kalmamış, Merv şehrine gitmiştir.

Batı eyaletleri Fazl b. Sehl'in kardeşi olan Hasan b. Sehl'e bırakmıştır.

Ayaklanmalar bas gösteriyor.

Bu dönemin en çarpıcı olayı: İmam Ali er-Rıza'nın veliyet tayin edilmesidir.

Niçin veliyet tayin edildi? Me'mun'un ehli beyte olan asrı sevgisinden kaynaklanıyordu.

Diğer çarpıcı olay: Babek isyanı

↓

Me'mun döneminde alt edilemedi. Sebebi; eş zamanlı olarak Bizans dışardan saldırıya geçtiği için.

Dönemin önemli meselelerinden; Halkul - Kuran

* Harun Resid'in başlattığı yükseliş trendini devam ettiren bir halife olmuştur. Me'mun alımlığıyla ön plana çıkmıştır.

8. MU'TASİM DÖNEMİ 833 - 842

Daha çok askerlik yönüyle ön plana çıkmıştır.

Türkler orduda, devlet katında üst mertebelerdedir.

Askeri başarıları Amuriye şehrinin fethiyle taçlanmış.

* Babek isyanı bastırılmış.

En önemli askeri şahsiyetlerden; Afsin'dir. Babek isyanını bastırmıştır.

Türk komutanlar yönetiminde söz sahibi olmuşlardır: Afsin

Esnas

İnsk

Boğa el-Kebir

} en meşhurları

Menga Cür (Afsin'in kayınbiraderi) isyanı

Müsemmen diye vasıflandırılır.

* Yükseliş çizgini devam ettirmiştir. Askeri alanda en parlak şahsiyetlerindendir. Ordusunun başında sefere çıkmıştır.

9. VÂSİK - BİLLÂH DÖNEMİ 842 - 847

Sakin geçmiştir. Medine etrafındaki kabileler isyan etmiş ve Boğa el-Kebir tarafından bu isyanlar bastırılmıştır.

İdarede vezir İbnü'l-Zeyyat'ın etkisinde kalmıştır.

Askeride Esnas ve İnsk'ın

"

"

Yerine veliaht tayin etmemiş.

10. MÜTEVEKKİL ALELLAH DÖNEMİ 847 - 861

En önemli olayı: Mihne olayını ortadan kaldırdı.

Bizans seferleri sürüyor.

Baskentin yerini değiştirmiştir.

ABBASI TOPRAKLARI ÜZERİNDE TÜRK VALİLERİNCE KURULAN DEVLETLER

TOLUNOĞULLARI (868-905)

Ahmed b. Tolun tarafından kurulmuştur. Abbasinin içinde bulunduğu dahili meseleler nedeniyle bu ortamı buldu.
Türk valilerinin Abbasi Hilafeti sınırları içerisinde oluşturdıkları devletlerin **iki**sidir.

(Mısır, Hz. Ömer zamanında Amr b. el-As komutanlığında fetholunmuştur.)

Mısır'ı Semerra'dan sonra Türklerin, Abbasi hilafeti içerisinde yoğun biçimde bulundukları **2. merkez** olarak tanımlanabilir.

Basra tarafında Zenc / Zenci isyanı.

Mısır'da kuruldu.

1. Ahmed b. Tolun vefat edince

2. Humareveyh 20 yaşındaki oğlu yerine geçti. (884) için Humareveyh oğlu (kendisine)

Humareveyh ile Mu'tazid arasında 885'de **Tavâhin Savaşı** meydana gelmiştir. Tavâhin suyu Kenarında, Renle yakınlarındadır.

Savaşın Nedeni; Ahmed b. Tolun'un vefatı üzerine Sam topraklarının paylaşılması hadisesidir bu.

Humareveyh 20 yaşlarında genç, tecrübesiz bir hükümdardır.
Türk asıllılar → İshak b. Kündacık ve Sacağullarından Muhammed el-Afsin anlaşmıştır. O zamanki Abbasi hükümdarı el-Muvaffak'ı da yanlarına aldılar.
Sam topraklarını işgal etmişler. Bunun üzerine Humareveyh kaçtı ama ordusu galip geldi.
Sonra Mu'tazid kaçtı, ordular çarpıştı.

Humareveyh 32 yaşında Dimşk'ta öldürüldü.

3. Ceyş } Humareveyh'in oğulları devletin birliğini koruyamadılar.
4. Harun } Tolunoğulları hânedârına Abbasiler tarafından 905'te son verildi.

S38 - Tolunoğulları Devleti'nin Türk Tarihi açısından önemi nedir?

Mısır'da kurulan ilk Türk Devleti'dir.

Halkı Türk olmayan bir bölgede, bir Müslüman Türk tarafından kurulan ilk Türk - İslam devleti.

S39 - Tolunoğlu Devleti, Abbasi Devleti'ne nasıl bağlıydı?

Bağlılık seviyesi çok semboliktir.

Hutbelerde Halife Mu'temid'in adını zikrettiriyor. Ondan sonra kendi ismini andırıyor.

Sikkeler üzerinde ismini yazdırıyor.

Kendi dilediği kadar Bağdat'a para gönderiyor.

Bunun dışında bağımsızdı.

Muvaffak, 15. Abbasi Halifesi olan Mu'temid'in kordesidir.

Mu'tezid / Mu'tazid 16. Halife.

SACOĞULLARI (890-929)

* Azerbaycan'da kurulmuştur.

Daha sonra Ermenistan'ı da kendisine bağlamıştır.

1. İlk etapta İshak b. Kündacık ile Muhammed el-Afsin Abbasi yönetimi için ittifak olup son topraklarını işgal ediyorlar.

2. Humareveyh, Renle yakınlarında Tavöhin'de Abbasi güçlerini Mu'tazim'i mağlup ediyor.

3. Humareveyh'e yakınlaşmak için Muhammed el-Afsin ile İshak'ın arası açılıyor. Humareveyh'e yaklaştı, onun sayesinde İshak'ın topraklarını işgal etti.

4. Sonra gözünü Humareveyh'e çevirdi, Muhammed el-Afsin. Böyle yapınca Humareveyh onu mağlup etti. Humareveyh, İshak'a "Gel, Muhammed el-Afsin'i buradan çıkaralım." dedi.

5. Muhammed el-Afsin 899'da mağlup oldu, Bağdat'a sığınmak zorunda kaldı.

6. Halife Mu'temid'in kordesi Muvaffak, el-Afsin'e Azerbaycan valiliğini verdi.

* Bu aileden İslam devleti hizmetine giren ilk kişi Ebu's-Sac Divdad b. Yusuf Divdest'tir.

* Sacoğulları halife Me'mun döneminde Abbasi d. hizmetine girmiştir.

7. Muhammed el-Afsin Azerbaycan Valisi oldu. Gözünü Ermeniyeye topraklarına dikti. O dönemde Ermeniyeye Simbat tarafından idare ediliyordu.

8. Küçük prenslikler de vardı. Muhammed el-Afsin'in yaptığı; küçük prenslikleri yanına çekerek Simbat'ı tek başına bırakıyor. Aralarında husumet oluşturuyor. Sonra birer birer topraklarını fethediyor.

9. İki devlet savasa hazırlanıyor. Savaş son anda önleniyor, antlaşma yapılıyor fakat Simbat bu antlaşmaya uymuyor. Yapılan savaşta Muhammed el-Afsin mağlup oluyor. Sonra sülh antlaşması yapıyorlar.

> 898-899'da Muhammed el-Afsin, Tiflis, Ani, Kars, Vaspurakan'a başarılı akınlar yapıyor.

> 901'de Azerbaycan'da vebaya yakalanıp ölüyor.

* Ermenilere karşı oldukça akıllı bir politika takip etmiş.

* Bir ara Simbat'ın topraklarının büyük bir kısmını ele geçirmiş ancak belli bir süre sonra bu toprakları kaybetmiştir.

* Ölmeye yakın dönemde Tiflis, Ani, Kars, Vaspurakan üzerine atın/sefer düzenledi.

* Sefer dönüşü veba hastalığına yakalanarak vefat etti.

S40 - Muhammed el-Afsin'in Azerbaycan valisi olduktan sonra Abbasi Devleti'nden serbest hareket etmesinin sebebi nedir?

Abbasi Devleti'nin içinde bulunduğu dahili durumdur. Vaziyet pek parlak olmadığı için Muhammed el-Afsin'e rahat hareket etme imkânı verdi. O da bağımsız hareket etti.

2. Ebu'l-Kasım Yusuf Dönemi (901-927)

Muhammed el-Afsin'in kardeşidir.

Muhammed el-Afsin, kendisinden sonra oğlu Divdad'ın başa geçmesini vasiyet etmişti fakat bunun aksine kardeşi Yusuf geçti.

İyi ki başa geçmiş çünkü çok dirayetli bir komutan ve yönetici.

Baş a geçer geçmez 902'de Erdebil'de adına gümüş dirhem bastırdı. (Bu bağımsızlık işareti dir.)

Yusuf Dönemi'nde Ermeniy'e'nin büyük bir bölümü fethedilmiştir. Simbat'ın yerine geçen oğlu Asot zamanında, Yusuf'un fethettiği bazı yerler kısmen onun tarafından geri alınmıştır.

* Gayri resmi olarak 8 yıl idarecilik yaptıktan sonra (Yusuf); Halife, onun Azerbaycan ve Ermeniy'e valiliğini tanımak zorunda kalmıştır.

Yusuf, 914'te Ermeni kralını idom ettirdikten sonra doğuya yönelmiştir. Rey, Kazvin, Ebher, Zencan gibi bölgeleri kendisine bağlamayı başarmıştır. (922)

↓
Tahran Çünkü İran toprakları

* Bu dönemde Abbasilerde, Karmati isyanı var.

* Dönemin Abbasi Halifesi Muktedir. (Mu'tazid'in oğludur.)

Halife, Yusuf'un Karmatilerle savaşmasını istiyor. (Irak'ta)

Yusuf, Kûfe'ünde esir düşüyor savasta, Karmati reisi idom ediyor.

* Yusuf'un hakimiyeti altındaki bölgelerde iktisadi durum oldukça iyidir. Gümüş altın sikkelerden onun döneminin oldukça zengin geçtiğini anlayabiliriz.

3. Ebu'l-Müsafer Feth b. Muhammed ve Saccâğullarının Sonu (928-929)

Yusuf'un yeğeni, Muhammed el-Afsin'in oğludur.

Halife muktedir tarafından Azerbaycan ve Ermeniyeye valiliğine tayin edildi (928)

İHSİDİLER (935-969)

Mısır'da hakimiyet kurmuş bir hanedandır.

1. Kurucusu: Muhammed b. Toğaq

İhsid bir anvadır; vali, emir anlamına geliyor. Halife Rozi 939'da kendisine bu unvanı vermiştir.

935'te halife tarafından Mısır valisi tayin edilmiştir. (Muhammed b. Toğaq)

O dönemde Mısır ve Suriye maliyesinin başında Mazerailer ailesi vardı. Onları bertaraf etti.

Soru * Muhammed b. Toğaq'ın mesgul olması gereken diğer tehlike de Abbasi Devleti'nde Emiru'l-Ümeralık *
Makamındaki Muhammed b. Raik'tir.
el-Hazeri (Hazer asıllı bir Türk'tür.)

2. Ebu'l Kasım Unucur } Bu dönemlerde devletin gerçek hâkimi Kâfur'dur.
3. Ebu'l Hasan Ali } (Saltanat naibi olarak tayin ediliyor bir kâle) *
Soru

Kâfur 20 yıl devleti yönetiyor. * Bu İslamiyet'in ırkçı bir din olmadığına işaretidir. * Bu hanedanın ehliyete önem verdiğinin de göstergesidir.

4. Ebu'l-Fevaris Ahmed

Artık ülkede düzen bozulmuştur.

S41 - İhsidilerin milli tarihimize açısından önemi nedir?

İrk itibarıyla yabancı bir ülkede, kuvvetli ve teşkilatçı bir Türk valinin devlet kurmuş olmasıdır.

S42- Abbasiler bünyesinde Türk Valilerince Kurulan devletler hangileridir?

1. Tolunoğulları
 2. Sacoğulları
 3. İhsidiler
- } *yarı bağımsız!

İLK TÜRK İSLAM DEVLETLERİ

İDİL (VOLGA) BULGAR HANLIĞI

A. Büyük Bulgarya Devleti

- * Bulgarlar, Türk asıllıdır.
- * **İlk bağımsız Türk İslam Devleti** 'dir. (635 - 7. yy)
- * Bulgarların yaşadığı bölgelerde • Sabirlerin hakimiyeti vardı (558'e kadar)
sonra • Göktürklerin yönetimine geçti (567)
Göktürklerin fetret devrine girdiği sırada (630),
Bulgarlar bağımsızlığını ilan ettiler (635).
- * Büyük Bulgarya → Kafkasların kuzeyi ve Azak Denizi havalisinde kuruldu
- * Komşusu Hazar Hanlığı'nın baskıları sonucu parçalanmıştır.
(665'den az sonra)
- * Bir kısmı 668'de Tuna'ya doğru yöneliyor ve Tuna Bulgarları devletini kuruyorlar.
- Bir kısmı da kendi bulunduğu topraklarda kalıyor. (10. yy'a kadar)
Bunlara da Kara Bulgarya denildi.

S43- "Kara Bulgarya" lar kimdir?

Bulgar Devleti, Hazar baskısı sonucu parçalanarak bir kısmı "Tuna Bulgarları"ni oluşturmuş, Tuna'ya doğru gitmiştir. Ancak bir kısmı da 10. yy'a kadar bulunduğu yerde kalmış ve "Kara Bulgarya" olarak isimlendirilmiştir.

- * Bizans kaynaklarında adı Utigur olan (bizde ^{asıl olan} 30. yüzyıl) bir kitle, Kobra'nın 2. oğlu Kotrag yönetiminde kuzeye çekilmiş, burada **"İdil (Volga) Bulgarları"**ni oluşturmuşlardır.

B. Tuna Bulgar Devleti

- * Bulgar Türk Devleti dünyada ^{anlamı} "Köle" Slavlarla ilişki kuran merkezi teskilata sahip ilk devlettir! *

S44- Bulgarlar hangi hükümdar döneminde Hristiyanlığı kabul ettiler?

Boris Han döneminde, 864'de.

C. İdil Bulgar Hanlığı

S45- Bulgarlar arasında İslam dininin önemli ölçüde yayılmasının sebebi nedir?

Ticarettir. Dinlerin yayılmasında tüccarların ve ticaretin büyük önemi vardır.

S46- İlk İslamı kabul edip Resmi Din olarak benimseyen hükümdar kimdir?

Bulgar Hanı Selkey oğlu Almış'tır.
Müslüman olduktan sonra adını Emir Cafer yapmıştır. (Emir Cafer b. Abdullah)

S47- Ruslar neden Bulgar Devletini hedef aldı?

Kievliiler o zaman Kazan sehrini kuruyorlar. O bölgede 2. güçlü bir şehir istemiyorlar.

Diğer ticari vs. sebepler de vardır.

" KARAHAHLILAR "

(840 - 1212)

S48- Karahanlı Hanedanı muasır İslam kaynaklarında hangi isimlerle isimlendirildi?

el- Hâkâniye
el- Hânîye
Âl-i Afrasyâb

} isimlerle
zıkrılandı.

S49- Karahanlılarda İslamiyet'i resmen ilân eden hükümdar kimdir?

Abdülkerim Satuk Buğra Han'dır.

S50- Karahanlı Devletini İslam dairesi içine sokan hükümdar kimdir?

Baytaş Arslan Han (Süleyman) 'dır.

S51- Maveraünnehir'i ilk fetheden "Karahanlı" hükümdarı kimdir?

Ebu'l-Hasan Ali (Arslan Han b. Baytaş). Yine de bkz: Sy 119

S52- Abbasi halifesini tanıyan ilk hükümdar kimdir?

Ebu Nasr Ahmed b. Ali (Togan Han) 'dır.

S53- Karahanlı hükümdarı Mansur kendini neden "Büyük Hakan" olarak isimlendirmiştir?

Doğuyu ve Batıyı tek bayrak altında birleştirmiştir.

S54- Karahanlıların en meşhur hükümdarı kimdir?

- * İbrahim b. Nasr'dır.
- * Lakabı; Tamgaç Buğa Karahan İbrahim'dir.
- * Kendi adıyla anılan Tamgaç Dirhemlerini bastırmıştır.

S55- Ulema ile ters düşerek idam ettirilen (ilk) Karahanlı hükümdarı kimdir?

Ahmed Han'dır. (Batı Karahan hükümdarı)

- * Ulemanın devlet üzerindeki etkinliğinin örneği olması sebebiyle de önemlidir!

S56- Doğu Karahanlıların ilk hükümdarı kimdir?

Süleyman Arslan Han b. Yusuf'tur. (1031-1056).

29.11.17

GAZNELİLER

S57- 'Sultan' unvanını ilk defa kullanan ^{Türk} hükümdarı kimdir?

Gazneli Mahmud.

S58- Gazneli Mahmud'un Hint seferlerinin önemli sebepleri nelerdir?

1. Bu zengin ülkenin imkanlarından faydalanmak.
2. İslam dinini yaymak.

S59- Gazneliler Hanedanının kuruluşu kimdir?

Sebügtegin (Gazneli Mahmud'un babası).

S60- Emir-i Hares'in görevi nedir?

Suçluların tutuklanması ve mahkemeye çıkıncaya kadar korunmasına bakmak.

S61- Gaznelilerin Merkez Teskilatında Hangi divanlar vardır?

1. Divan-ı Vezaret
2. Divan-ı Risalet
3. Divan-ı Arz (askeri teşkilattan sorumludur.)
4. Divan-ı İsruf
5. Divan-ı Vekâlet

S62- Mabut Siva'ya ait putun 4 parçaya bölünerek Gazne'ye götürülmesi Gazneli Mahmud'un Hangi seferinde olmuştur?

1026'da, 16. Hint Seferinde, Sumnat şehrinde gerçekleşmiştir.

S63- Gazneli Mahmud'un ilk seferi nereye yapılmıştır?

Lamgan Bölgesine.

S64- Sultan Gazneli Mahmud'u diğer hükümdarlardan ayıran en önemli özellik nedir?

Sultan unvanını ilk kez kullanan hükümdardır.

S65- Gazneli Mahmud kimin oğludur?

Sebüktegin'dir.

S66- Sebükteginiler kimdir?

Gaznelilerdir.

S67- Neden Sebüktegin'i denilmiştir?

Hanedanın kurucusu olduğundan dolayı.
Alptekin'in kızı Sebüktegin Gazne hükümdarı.

S68- Sultan Mesud nasıl bir hükümdardır?

Aslında başarılı bir hükümdardır ama Büyük Selçukluların kuruluş dönemine denk gelmiştir.

" BÜYÜK SELÇUKLULAR "

S69- Dokak'ın sayından gelen ilk mastıman kimdir?

Selçuk.

S70- Sultan Alparslan'ın Romanos Diogenes ile karşılaşma düşüncesi yoktu. Peki neden Mısır'a gitti?

Büyük Selçuklu Hükümdarı, ehli sünnetin savunucusudur.
Fatimi Devleti, şiiliği temsil ediyor.

Şiiiler ammeti bölmüştü, Sultan Alparslan'ın hedefinde bu Şii devletini tamamen ortadan kaldırmak vardır ve hedefini Mısır olarak seçti.

S71- Melikşah'ın Kafkasya seferleri hakkında bilgi veriniz..

1. Sefer : 1076. Kafkasya'da Selçukluların hakimiyetini sağladı ve idaresini Serteghi'ye verdi.
2. Sefer : 1078-1079. Emirlerini bölgede görevlendirdi.
3. Sefer : 1086. Bölgedeki mahalli hâkimleri itaate aldı.

1. HAREZMSAHLAR DEVLETİ

S72 - Harezmşahlar devleti hangi hükümdar döneminde imparatorluk haline gelmiştir?

Alâeddin Tekiş döneminde.

S73 - 1. Harezmşah Devleti hükümdarları sırasıyla kimlerdir?

1. Kutbuddin Muhammed (1097 - 1127)
2. Atsız (1127 - 1156)
3. İl Arslan (1156 - 1172)
4. Alâeddin Tekiş (1172 - 1200)
5. Alâeddin Muhammed (1200 - 1220)
6. Celâeddin Harezmşah (1220 - 1231)